

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเอกสารและการสำรวจ ซึ่งมีวิธีการ
ดำเนินงานวิจัยดังนี้

การวิจัยเอกสาร

ผู้วิจัยศึกษาสภาพและปัญหาของโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในกรุงเทพมหานคร
โดยใช้วิธีวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary) โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารประเภท
ต่าง ๆ คือจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) ได้แก่ เอกสารจากกองศาสนศึกษา
กรมการศาสนา ระเบียบ คำสั่ง มติหรือรายงานการประชุม และเอกสารอื่น ๆ ของทาง
ราชการ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary
Sources) ได้แก่ หนังสือ วารสาร บทความ สรุปลงการสัมมนา หลักสูตร งานวิจัย และ
วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโรงเรียนพุทธศาสนา
วันอาทิตย์

การสำรวจ

ในการดำเนินการวิจัยแบบสำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้น ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูและนักเรียนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่สังกัดกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลจาก กองคณศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ปรากฏว่ามีโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่สังกัดกรมการศาสนา จำนวน 42 โรงเรียน มีครูและนักเรียนซึ่งถือเป็นประชากรของการวิจัยครั้งนี้ 5,219 คน เป็นครู 976 คน นักเรียน 4,243 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ เกรจซี และมอร์แกน¹ โดยมีค่าความเชื่อมั่นที่ 95% การเลือกกลุ่มตัวอย่างครูและนักเรียน ใช้วิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูจำนวน 290 คน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน จำนวน 360 คน ดังแสดงในตารางที่ 1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Robert V. Krejcie and Dayle W. Morgan, "Determining Sampling Size for Research Activities," Education and Psychological Measurement V.30 No.30 (Autum 1970): 607-608.

ตารางที่ 1 จำนวนครูและนักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์	จำนวนครูและนักเรียน		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
	ครู	นักเรียน	ครู	นักเรียน
วัดโสมนัสวิหาร	23	176	10	19
วัดเบญจมบพิตร	41	187	18	21
วัดกฤตยาศรี	21	101	9	11
วัดสุวรรณาภิรมย์	41	171	18	19
วัดปฐมบรมราชวิหาร	24	80	10	10
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ	70	642	30	70
วัดปริณายก	19	35	8	5
วัดบางเสาธง	24	132	10	15
วัดนาคปรก	33	203	14	22
วัดพระศรีมหาธาตุ	24	281	10	31
วัดประยุรวงศาวาส	35	152	15	17
วัดสุทธาวาส	28	171	12	19
วัดหงส์รัตนาราม	16	40	7	6
วัดกวางตุ้งธาราม	37	120	16	13
วัดสุทัศน์เทพวราราม	36	108	16	12
วัดยานนาวา	40	131	18	15
วัดราชคฤห์รวิหาร	27	127	11	15
มหามกุฏราชวิทยาลัย วัดวรนิเวศวิหาร	38	154	17	17
วัดอัมพวัน	25	50	10	6
วัดนาคกลาง	34	76	15	9
วัดคิสานุการาม	37	64	16	8
รวม	673	3201	290	360

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ในส่วนของการสำรวจ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย แบบสอบถามมี 2 ฉบับ คือ

1. แบบสอบถามสำหรับครู แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบและเติมคำ เกี่ยวกับสถานภาพของครูตอบ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบและเติมคำ เกี่ยวกับสภาพของโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย คำนการบริหาร คำนหลักสูตรการเรียนการสอน คำนกิจกรรม และคำนความร่วมมือที่ได้รับ จำนวน 45 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า เกี่ยวกับปัญหาของโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย คำนการบริหาร คำนหลักสูตรการเรียนการสอน คำนกิจกรรม และคำนความร่วมมือที่ได้รับ จำนวน 34 ข้อ

การให้คะแนน กำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ

เห็นว่า เป็นปัญหามากที่สุด	5	คะแนน
เห็นว่า เป็นปัญหามาก	4	คะแนน
เห็นว่า เป็นปัญหาน้อย	3	คะแนน
เห็นว่า เป็นปัญหาน้อยที่สุด	2	คะแนน
เห็นว่า ไม่เป็นปัญหา	1	คะแนน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย คำนการบริหาร คำนหลักสูตร การเรียนการสอน คำนกิจกรรม และคำนความร่วมมือที่ได้รับ จำนวน 4 ข้อ

2. แบบสอบถามสำหรับนักเรียน แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบและเติมคำเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบและเติมคำเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ด้านการเรียนการสอน งานกิจกรรม และด้านความร่วมมือที่ได้รับ จำนวน 31 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า เกี่ยวกับปัญหาของโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ด้านการเรียนการสอน งานกิจกรรม และด้านความร่วมมือที่ได้รับ จำนวน 25 ข้อ การให้คะแนน กำหนดน้ำหนักของคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ

เห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุด	5	คะแนน
เห็นว่าเป็นปัญหามาก	4	คะแนน
เห็นว่าเป็นปัญหาน้อย	3	คะแนน
เห็นว่าเป็นปัญหาน้อยที่สุด	2	คะแนน
เห็นว่าไม่เป็นปัญหา	1	คะแนน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ด้านการเรียนการสอน งานกิจกรรม ด้านความร่วมมือที่ได้รับ

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

ก. ศึกษาเอกสาร วิทยานิพนธ์ หลักสูตร รายงานการจัดการศึกษาของโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ พร้อมทั้งสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาค้นโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ในกรุงเทพมหานคร เพื่อหาแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

ข. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาค้นโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์

จำนวน 11 ท่าน (รายชื่ออยู่ภาคผนวก ก.) ทราบพิจารณาความตรงของเนื้อหาและ
ความเหมาะสมของคำถาม

ค. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจ แก้ไขและเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ
ไปปรับปรุงใหม่แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูและนักเรียนที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่ม
ตัวอย่าง ที่โรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยวิทยากรราชิวาส และโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย
วัดทองนงคาราม จำนวน 60 คน เพื่อนำไปหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม
โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ กรอนบาช (Gronbach)
ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามสำหรับครู 0.94 ความเที่ยงของแบบสอบถามสำหรับนักเรียน
0.89 (การหาค่าความเที่ยง แสดงไว้ในภาคผนวก ข.)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ติดต่อขออนุญาตและขอความร่วมมือจากกองศาสนสถานศึกษา กรม
การศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย
2. นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน
พุทธศาสนาวินิจฉัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม รวมทั้งสิ้น 650 ฉบับ
พร้อมทั้งซองคืนวัน เวลาในการรับแบบสอบถามคืน ระยะเวลาในการแจกแบบสอบถามเริ่ม
ตั้งแต่วันที่ 13 มิถุนายน 2528 และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทุกโรงเรียนเมื่อวันที่ 27
กรกฎาคม 2528
3. รับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามที่ใช้ได้
จำนวน 637 ฉบับ จากครู 284 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.93 ได้รับจากนักเรียน 353 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 98.05 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่แจกไปและได้รับคืน

กลุ่มตัวอย่าง	แบบสอบถาม ที่แจกไป	แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	ร้อยละ
ครู	290	284	97.93
นักเรียน	360	353	98.05
รวม	650	637	98.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย ไซคาร้อยละ ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตร¹ ดังนี้

$$\text{ไซคาร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาค้นทาง ๆ ของโรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ตรวจสอบและแนบแต่ละข้อความตามน้ำหนักของคะแนนที่กำหนดไว้

2.2 นำคะแนนแต่ละข้อความมาคำนวณหาค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การคำนวณหาค่ามัธยิมเลขคณิต ใช้สูตร²

¹ประคอง กรรณสุท, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2525), หน้า 28.

²ชูศรี วงศ์รัตนะ, สถิติเพื่อการวิจัย (กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2523), หน้า 29.

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

การแปลความหมายค่าเฉลี่ย อาศัยแนวของเบสต์ (Best)¹ ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง เป็นปัญหามากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง เป็นปัญหามาก

2.50-3.49 หมายถึง เป็นปัญหาน้อย

1.50-2.49 หมายถึง เป็นปัญหาน้อยที่สุด

1.00-1.49 หมายถึง ไม่เป็นปัญหา

การคำนวณหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร²

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2}{N} - \left(\frac{\sum X}{N}\right)^2}$$

เมื่อ S.D. = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนน

$\sum X^2$ = ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง

N = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาของโรงเรียนพุทธศาสนาวินาศวิทย
ในด้านการบริหาร ด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมและด้านความร่วมมือที่ได้รับ ซึ่งเป็น
แบบปลายเปิด นำมารวบรวมสรุปเป็นความเรียง

¹John W. Best, Research in Education (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1981), pp.180-190.

²ชูศรี วงศ์รัตนะ, สถิติเพื่อการวิจัย, หน้า 52.